

Програма курсу «Поведінка тварин»

Мета та завдання курсу

Мета: сформувати знання учнів про біологічні основи формування поведінки тварин у природі, ознайомити з формами поведінки тварин та методами її вивчення, розглянути еволюцію поведінки тварин та сформувати розуміння, що поведінка людини, як представника вищих приматів, у багатьох аспектах збігається з поведінкою високоорганізованих тварин, але і має свої особливості і надзвичайні якості.

Завдання:

Теоретичні: опанування термінології (оперує термінами: інстинкт, научіння, поведінка тварин, міграція тощо), знання об'єктивних і суб'єктивних методів вивчення поведінки тварин, історії спостережень і досліджень; розуміння вродженого і набутого у поведінці тварин, оволодіння знаннями про форми розсудливої діяльності тварин і розум тварин як самостійне явище, формування на основі спеціальних етологічних понять загально біологічних. Крім того, вивчення курсу дає можливість більш чітко розуміти місце людини у тваринному світі, причини та особливості прояву власних поведінкових реакцій, витоки появи культури, ритуалів, звичок тощо.

Практичні: сформувати вміння проводити спостереження за поведінкою тварин, організовувати досліді, аналізувати та передбачати поведінкові реакції диких, хатніх та свійських тварин в залежності від статі, віку, пори року тощо, розрізняти угруповання тварин, наводити приклади міграцій тварин, способів орієнтування тварин, використання тваринами знарядь праці; робити висновки про пристосувальне значення поведінки в житті тварин.

Наскрізні змістові лінії: орієнтує на розвиток у школярів екологічної свідомості, соціальної активності та ціннісного ставлення до тварин.

Зміст курсу

- 1) Поведінка тварин, методи її вивчення. Вроджена і набута поведінка.
- 2) Способи орієнтування тварин. Хомінг. Міграції тварин.
- 3) Форми поведінки тварин: індивідуальна поведінка
- 4) Форми поведінки тварин: репродуктивна поведінка
- 5) Форми поведінки тварин: соціальна поведінка. Типи угруповань тварин за К. Лоренцем. Ієрархія у групі.
- 6) Комунікація тварин.
- 7) Використання тваринами знарядь праці. Елементарна розумова діяльність.
- 8) Еволюція поведінки тварин, її пристосувальне значення.
- 9) Підсумкове заняття

Рекомендації щодо особливостей організації навчання учнів

- ✓ Ознайомитись з темою та цілями заняття
- ✓ Уважно прочитати науково-теоретичний зміст заняття
- ✓ Запам'ятати або повторити теоретичні поняття та терміни, наведені у глосарії
- ✓ Переглянути відеоуроки та науково-популярні відео, презентацію (якщо вона додається до матеріалів заняття)
- ✓ Виконати інтерактивні та тестові завдання (при необхідності звернутись по допомогу на форум або у телеграм-канал)

Очікувані результати навчання

Внаслідок вивчення курсу «Поведінка тварин» учень має отримати знання про різноманітність тваринного світу, основні закономірності формування психіки; еволюцію та систематику поведінки тварин, форми індивідуальної, репродуктивної та соціальної поведінки, та специфіку фізіологічних процесів, які пов'язані з ними, особливості формування рефлексів, інстинктивних проявів, форми навчання тварин та специфіку поведінки диких, хатніх та свійських тварин під впливом різних факторів.

Будуть сформовані уявлення про взаємозв'язок вродженого та набутого у поведінці, передумови виникнення та розвитку психіки у людини. Учень повинен отримати вміння використовувати знання з етології при вирішенні питань утримання, розведення та використання тварин, застосовувати такі загально поняття, як рефлекс, інстинкт, навчання, імпринтинг, хомінг, аналізувати основні аспекти поведінки тварин в залежності від дії різних факторів, розрізняти характерні та патологічні поведінкові реакції, опанувати методики спостереження за тваринами різних таксономічних груп в природі та лабораторних умовах.